

210 LAT CMENTARZA PARAFII ŚW. ROCHA W JAZGARZEWIE

Piaseczno

Cmentarz Parafii Św. Rocha w Jazgarzewie to jedna z najstarszych nekropolii w naszej okolicy. Jest jak biała karta, informacje o nim są bardzo skąpe, także o ludziach, którzy tu spoczywają wiemy niewiele. A przecież to nie tylko miejsce zadumy, refleksji nad przemijaniem. To miejsce ważne dla naszej tradycji, kultury i lokalnych więzi. Bywamy tu i widzimy jak się zmienia, jak ubywa śladów przeszłości. Chcemy pokazać, że warto o ten cmentarz zadbać, aby był perełką i dumą naszej piaseczyńskiej ojczyzny.

Łucja Płaskowska była dziedziczką, która podarowała grunty pod cmentarz. Pomnik Maryi na jej grobie jest odrestaurowany.

**LUCJA JÓZEFINA Z CLERCÓW
PŁASKOWSKA**

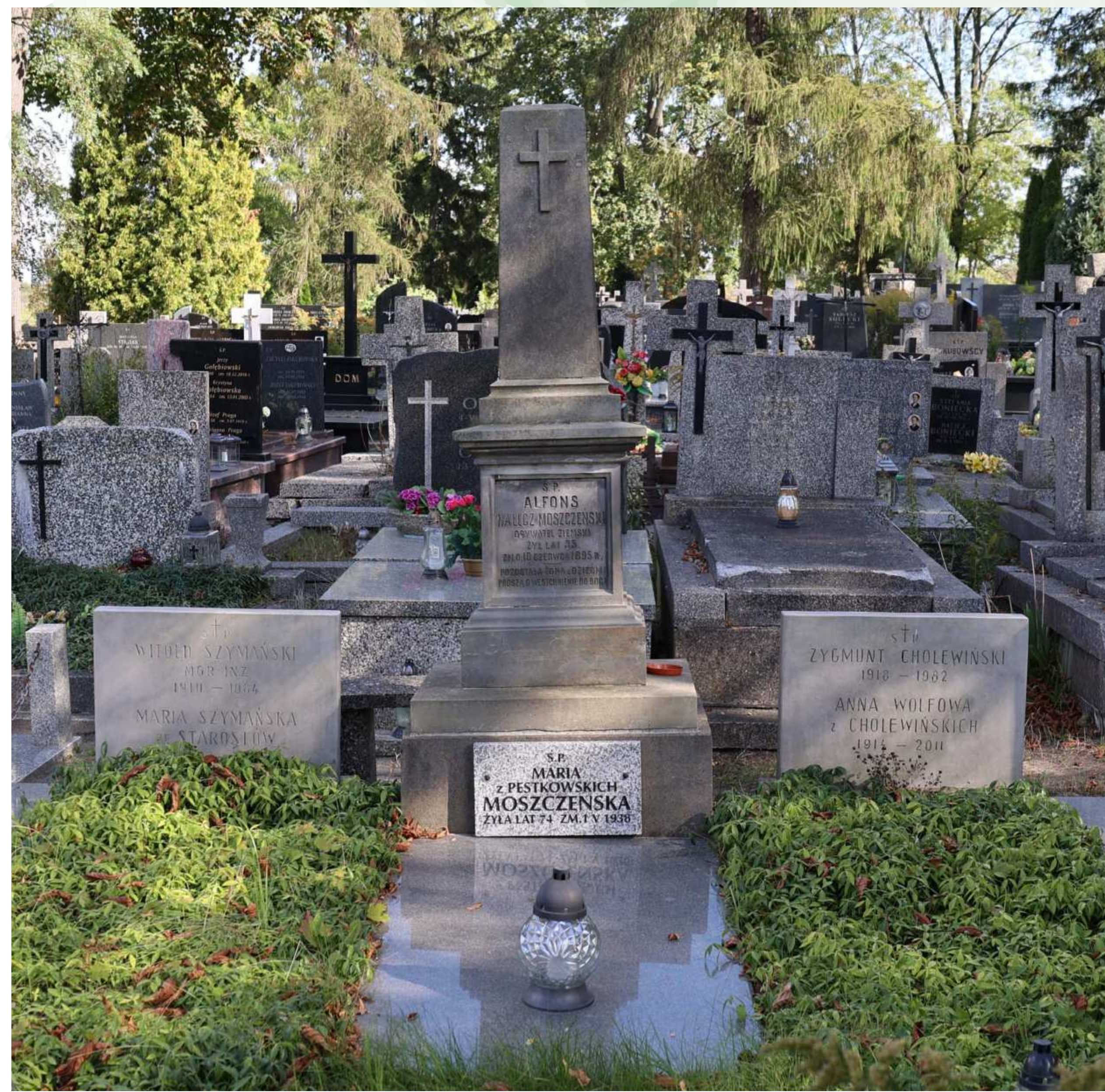
urodzona w Moters w Szwajcaryi przeżywszy lat 42
zasnęła w Bogu we wsi Żabieniec
dn. 11 kwietnia 1896 roku
W niewymownym smutku pogrążony mąż
tę pamiątkę stawia prosząc przechodniów
o pobożne westchnienie do Boga za spokój Jej duszy.

**„NARÓD, KTÓRY TRACI PAMIĘĆ,
JEST NARODEM BEZ PRZYSZŁOŚCI”**

JAN PAWEŁ II

HISTORIA

W 1398 istniała już parafia Jazgarzew i była jedyną na szlaku Czersk – Warszawa. Jej pierwszym proboszczem był ksiądz Woisław. Kościół był drewniany i pewnie wokół niego istniał cmentarz. Archiwum parafialne nie zachowało żadnych szczegółów dotyczących cmentarza. W 1814 r. cmentarz przy kościele okazał się za ciasny. Na polu w pobliżu Jazgarzewa utworzono nowy cmentarz, który w odróżnieniu od starego zwano niekiedy polowym.

Grób rodziny Nałęcz-Moszczeńskich z 1895 r.

Obelisk z piaskowca kryje historię rodziny **Marii Nałęcz-Moszczeńskiej**. Odważnej kobiety, społeczniczki, działaczki, która na początku XX wieku szerzyła oświatę dla wiejskich dzieci w Łbiskach, Gołkowie, Uwielinach, wspierała budowę kościoła w Jazgarzewie.

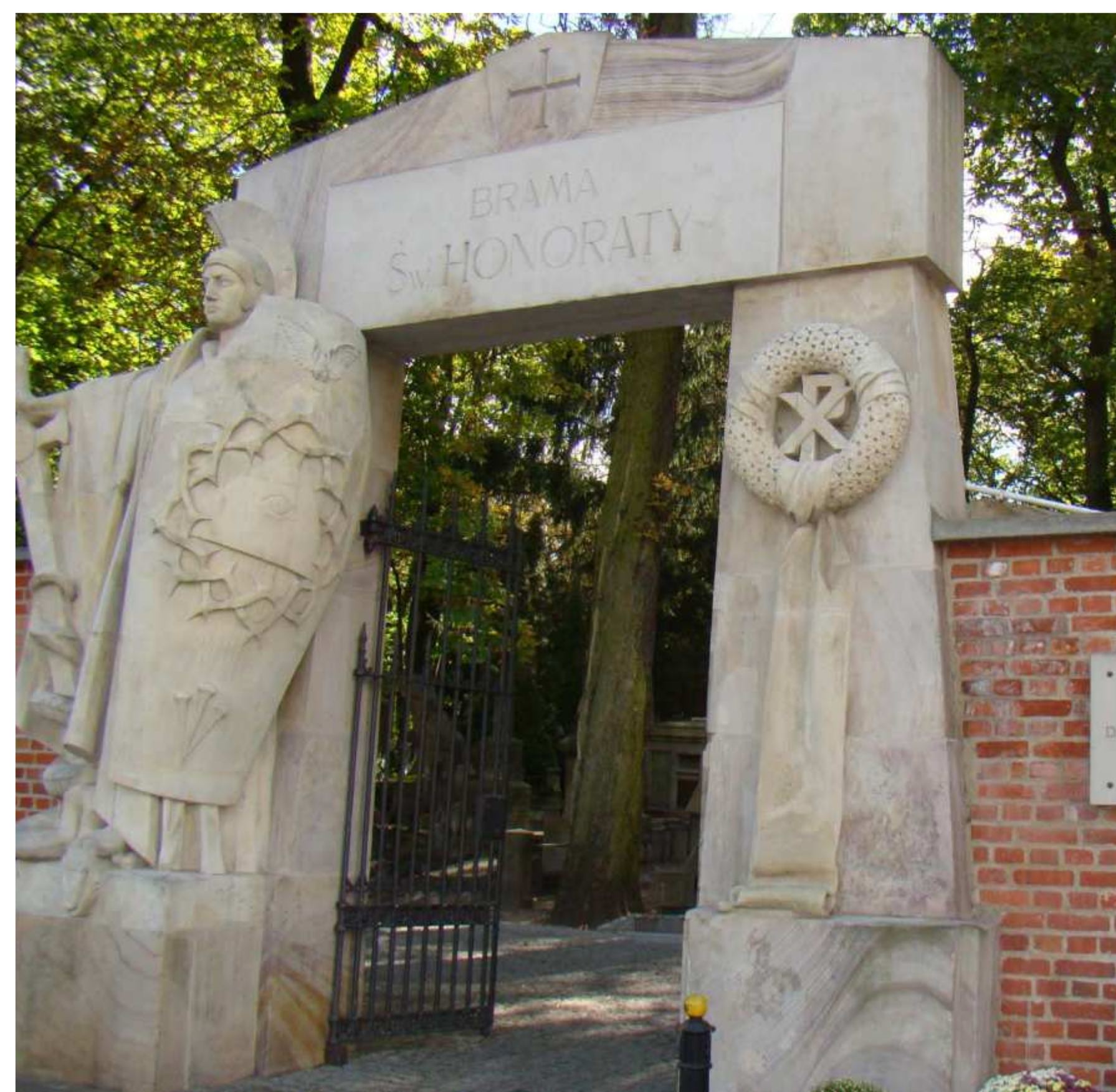

Maria Nałęcz-Moszczeńska z córkami Janiną, Aleksandrą, Stefanią i Jadwigą

Festyn dobroczynny przed cmentarzem w latach dwudziestych XX wieku w celu odbudowy drewnianego kościoła, który spłonął. Przewodniczącą Komitetu Odbudowy Kościoła była Maria Nałęcz-Moszczeńska. Na fotografii widać oryginalny, ażurowy płot cmentarza i jego bramę.

**CMENTARZ PARAFII
W JAZGARZEWIE POWSTAŁ
TYLKO 24 LATA PÓŹNIEJ
OD WARSZAWSKICH POWĄZEK.**

Tablica umieszczona przy jednej z bram Cmentarza Powązkowskiego

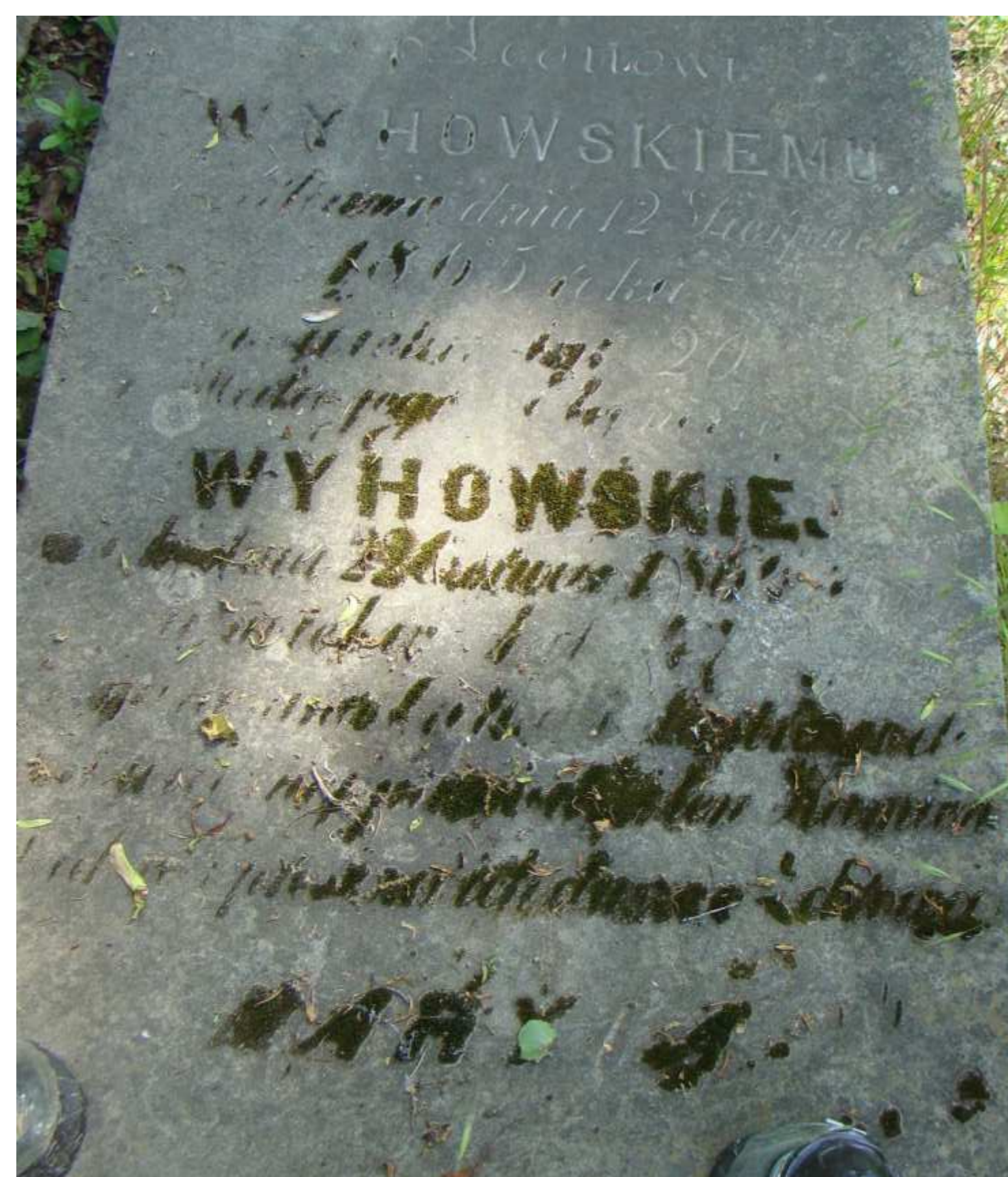
NAJSTARSZE GROBY

Piaseczno

Nagrobek na pamiątkę poległym w Koronie i Litwie - 1861

Nagrobek Leona Wyhowskiego - 1865

Najstarszy krzyż nagrobny, jaki udało się znaleźć, to fragment nagrobka z 1838 roku Iana Fromma, który był kapłanem parafii jazgarzewskiej w latach 1823-1838.

Nagrobek Józefa Rudnickiego - 1878

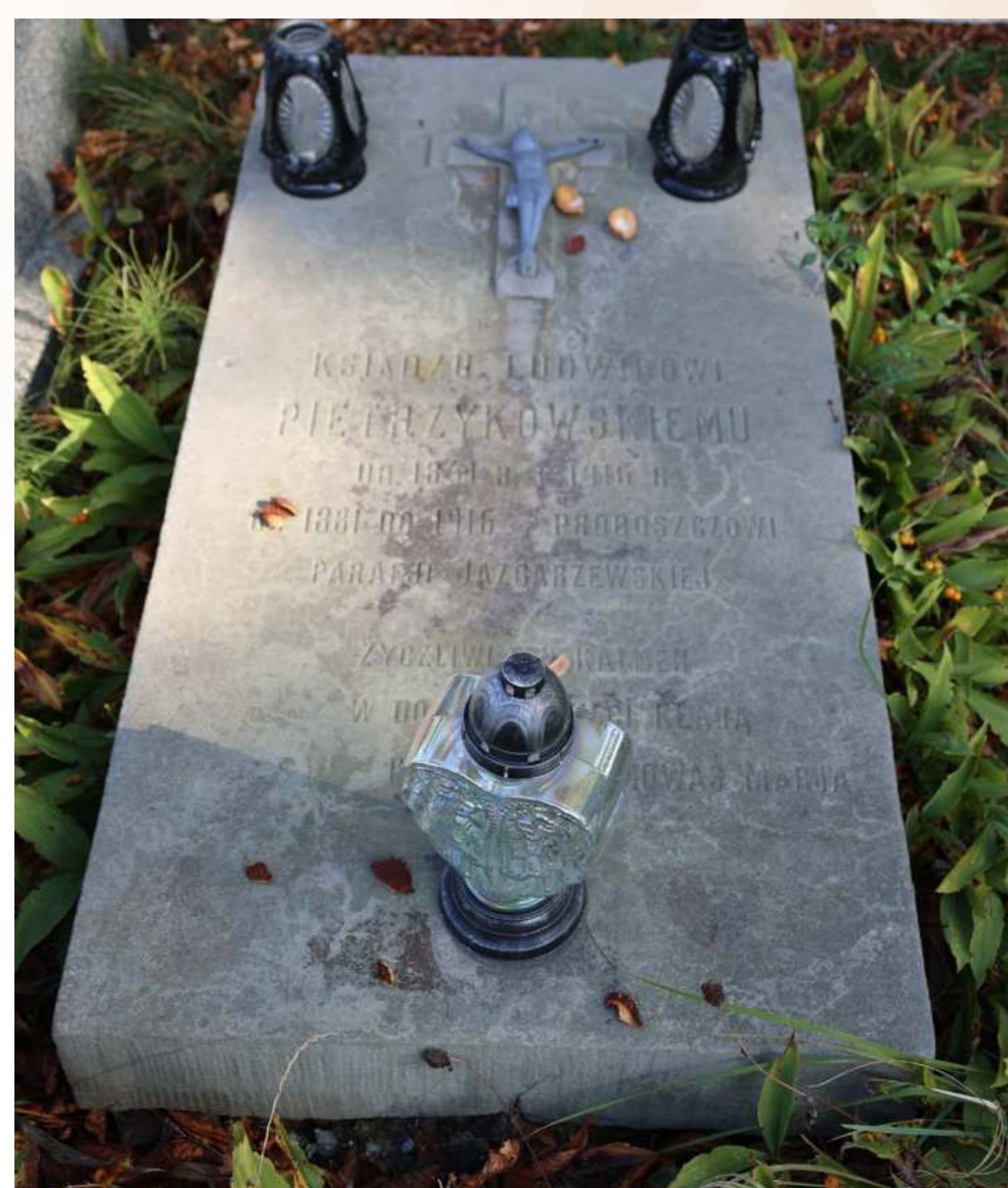
Nagrobek Władzia Kopczyńskiego - 1882

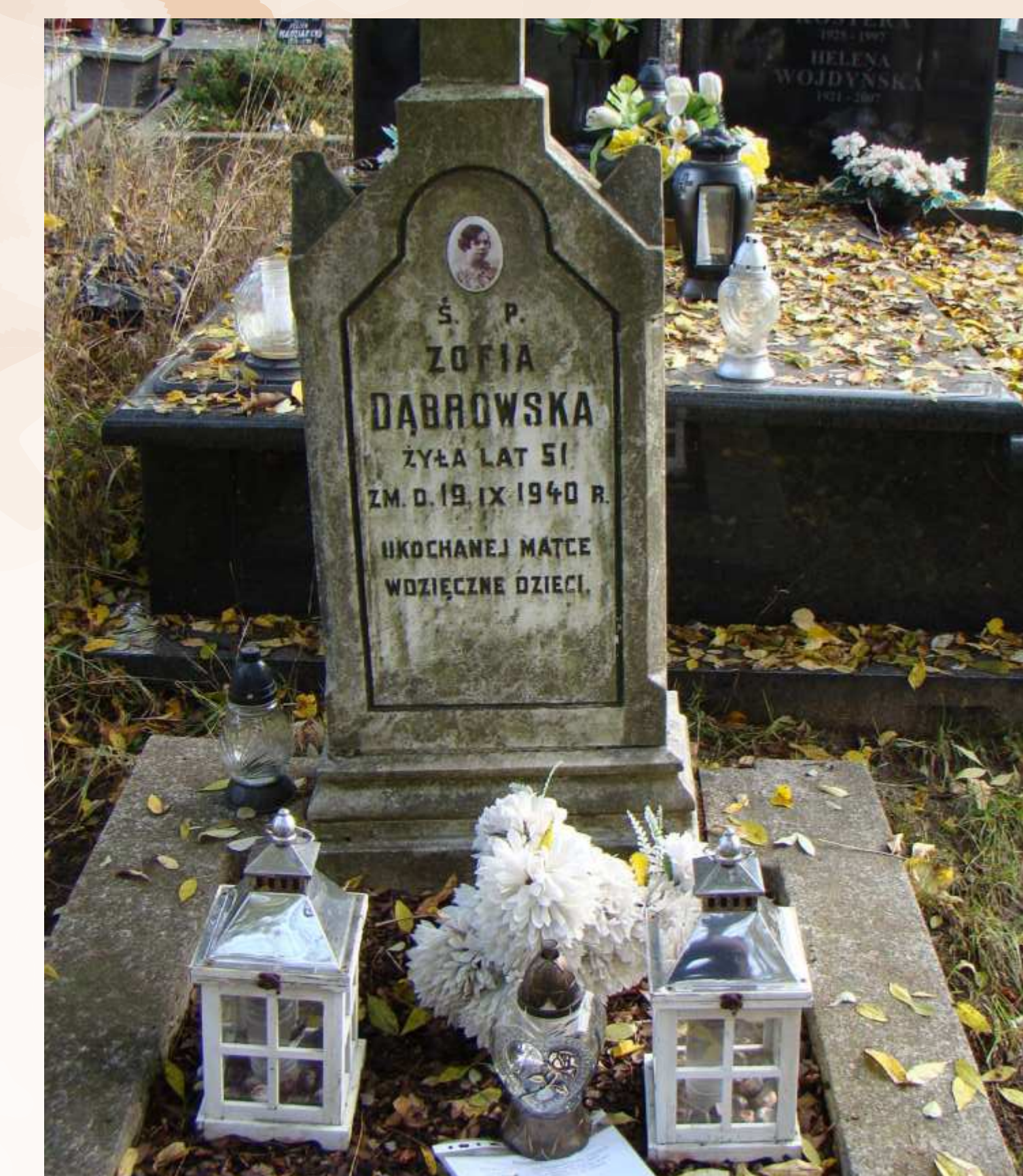
Nagrobek Maryi Waleryi Gierycz - 1886

Nagrobek Stanisława Krupe - 1889

Nagrobek Ludwika Pietrzykowskiego - 1916

Nagrobek Zofii Dąbrowskiej - 1940

MIESZKAŃCY JAZGARZEWA I BYWALCY CMENTARZA DBAJĄ O GROBY, KTÓRE NIE MAJĄ JUŻ SWOICH OPIEKUNÓW.

OBRZĘDY POGRZEBOWE Z 1964 I 1967 R. UKAZUJĄ NIEUCHRONNOŚĆ KOŃCA ZIEMSKIEGO ŻYCIA

Piaseczno

Liczna biała asysta liturgiczna to doświadczeni członkowie Służby Liturgicznej. Asysta towarzyszy w trakcie celebracji mszy i ceremonii pogrzebowych. Kondukt żałobny z białą asystą odprowadza zmarłego. Trumna niesiona jest na ramionach.

Praca grabarzy. Spuszczają trumnę na linach do wykopanego wcześniej miejsca pochówku. Górę ziemi widać obok. Potem szpadlami zasypują ją po słowach księdza: „Niech Ci ziemia lekką będzie...” Grudki piasku sypane przez księdza i żałobników na wieko trumny wydają głuchy odgłos. Opis na podstawie wspomnień Symplicjusza Furmańskiego.

Klęczą siostry zakonne z zakonu Szarytek w charakterystycznych czepcach - kornetach z zakonu w Łbiskach

KOLUMBARIUM, LAPIDARIUM I SECESJA

Piaseczno

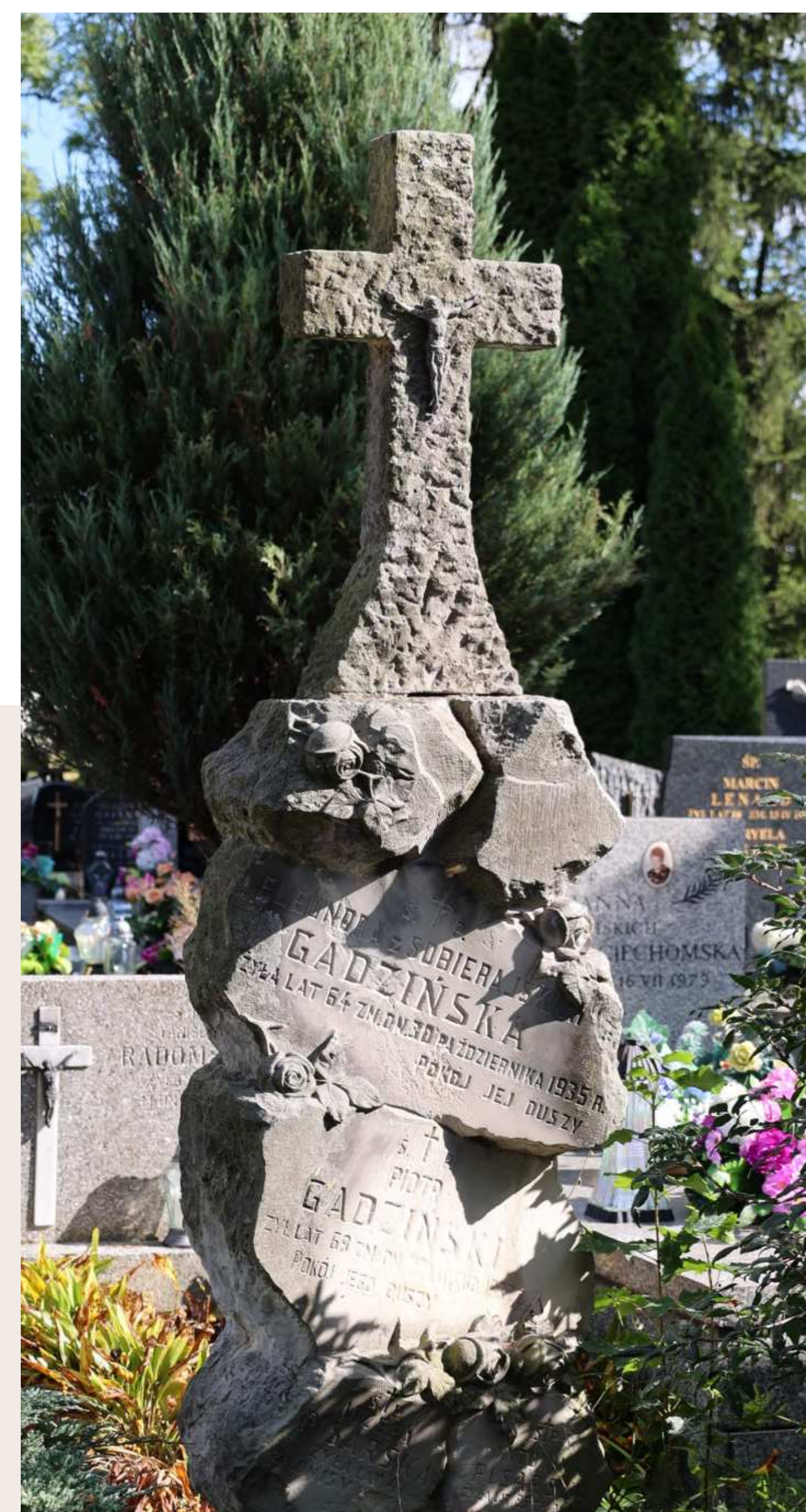

KOLUMBARIUM

tu składa się urny z prochami. Nowoczesny element architektury cmentarnej tam, gdzie do niedawna były nagrobki z XIX w. Czy są gdzieś przeniesione płyty z piaskowca, kute krzyże? Ślady istnienia?

SECESJA

Tylko jeden pomnik jest zbudowany z ukośnie ułożonych jeden nad drugim bloków piaskowca. Jest ozdobiony różami. Całość jest zwieńczona krzyżem. Powstał w 1935 r. Pomnik jest kompletny, nienaruszony i stoi blisko 90 lat, ozdabiając grób Eleonory Gadzińskiej zaprojektowany prawdopodobnie przez jej męża Piotra.

LAPIDARIUM

tak się nazywa miejsce, gdzie są przechowywane kamienne płyty nagrobne, fragmenty pomników, krzyże, inskrypcji. Jest lapidarium na cmentarzu w Białoleścu, jest w Pińczowie, Siedlcach, Kołobrzegu i wielu innych miastach. To świadectwo szacunku do przeszłości, kultury i wrażliwości. Dlaczego nie ma tutaj?

FOTOGRAFIE Z GROBONETU SPRZED KILKU, KILKUNASTU LAT ZESTAWIONE ZE WSPÓŁCZESNYMI.

TAK BYŁO

TAK JEST

TAK BYŁO

TAK JEST

TAK BYŁO

TAK JEST

GRÓB RODZINY PRYMASA TYSIĄCLECIA

Piaseczno

Skromna płyta na grobie siostr Prymasa Tysiąclecia Janiny Jurkiewicz i Stanisławy Jarosz i ich mężów. Obie siostry były nauczycielkami i uczyły dzieci na terenie powiatu piaseczyńskiego.

Stefan Wyszyński, Prymas Polski, nazwany przez Polaków Prymasem Tysiąclecia, bywał w Zalesiu Dolnym, bo z tym miejscem związana była jego rodzina. Mieszkańcy wspominają jego wizyty z wielkim sentymentem i dumą. Zapamiętany został przez zalesiańską społeczność jako człowiek pełen serdeczności i ciepła. Gdy przyjeżdżał do Zalesia i odprawiał mszę, homilię zaczynał słowami „kochani Zalesianie”. Jego czarna limuzyna stała przed małym domem na rogu ulic Modrzewiowej i Bukowej. Właśnie tu mieszkały Jego siostry i ojciec. Odwiedzając rodzinę, zawsze spotykał się z księdzem Proboszczem. Interesował się i bardzo dobrze znał życie parafii w Zalesiu. Grób rodziny Prymasa znajduje się w starej części cmentarza.

GROBY RADWANÓW

Piaseczno

Józef Radwan w ogrodzie swojego domu w Zalesiu Dolnym z psami i kuzynką Ewą Valentin

Grób ministra i działacza Józefa Radwana i jego żony Haliny

Grób Jerzego Radwana

Grób Heleny i Władysława Radwanów

Grób Wandy Radwanowej

Tablica na grobie Heleny i Władysława Radwanów na cmentarzu w Jazgarzewie (1999 r.)

O ministrze Józefie Radwanie pamięta Kancelaria Premiera

GROBY ŻOŁNIERZY I NAUCZYCIELI

Piaseczno

Nie wszystkie groby **żołnierzy** z II wojny światowej, powstańców, bojowników są wciąż pod opieką swoich opiekunów i żyjących bliskich. Czy mają zostać opuszczone, bez śladów pamięci? Czy mają zniknąć?

O **nauczycielach** wielu pokoleń mieszkańców ziemi piaseczyńskiej spoczywających na cmentarzu parafialnym w Jazgarzewie pamiętają nie tylko rodziny, również koledzy i uczniowie.

ZABYTEK I NOWE CZASY

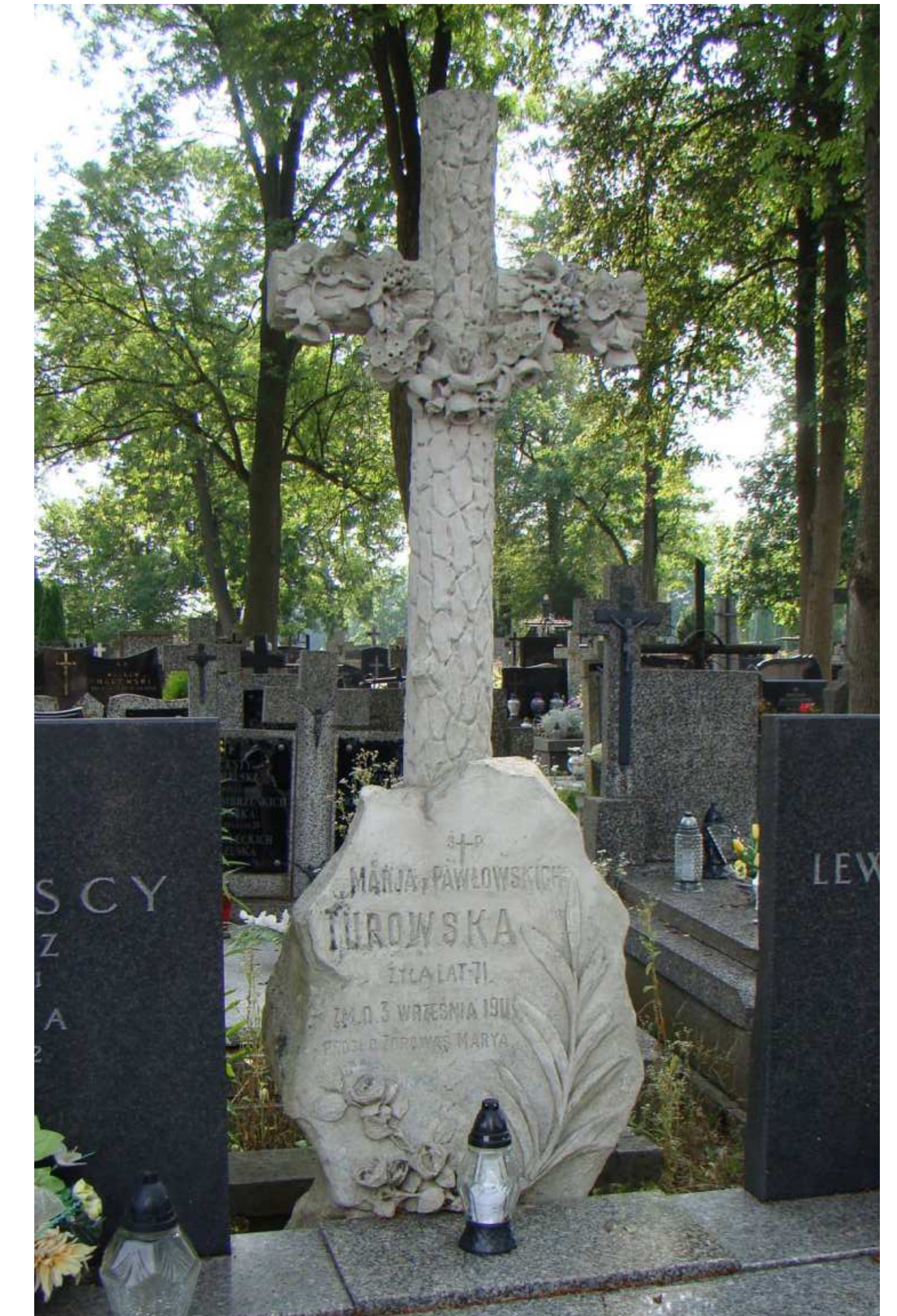
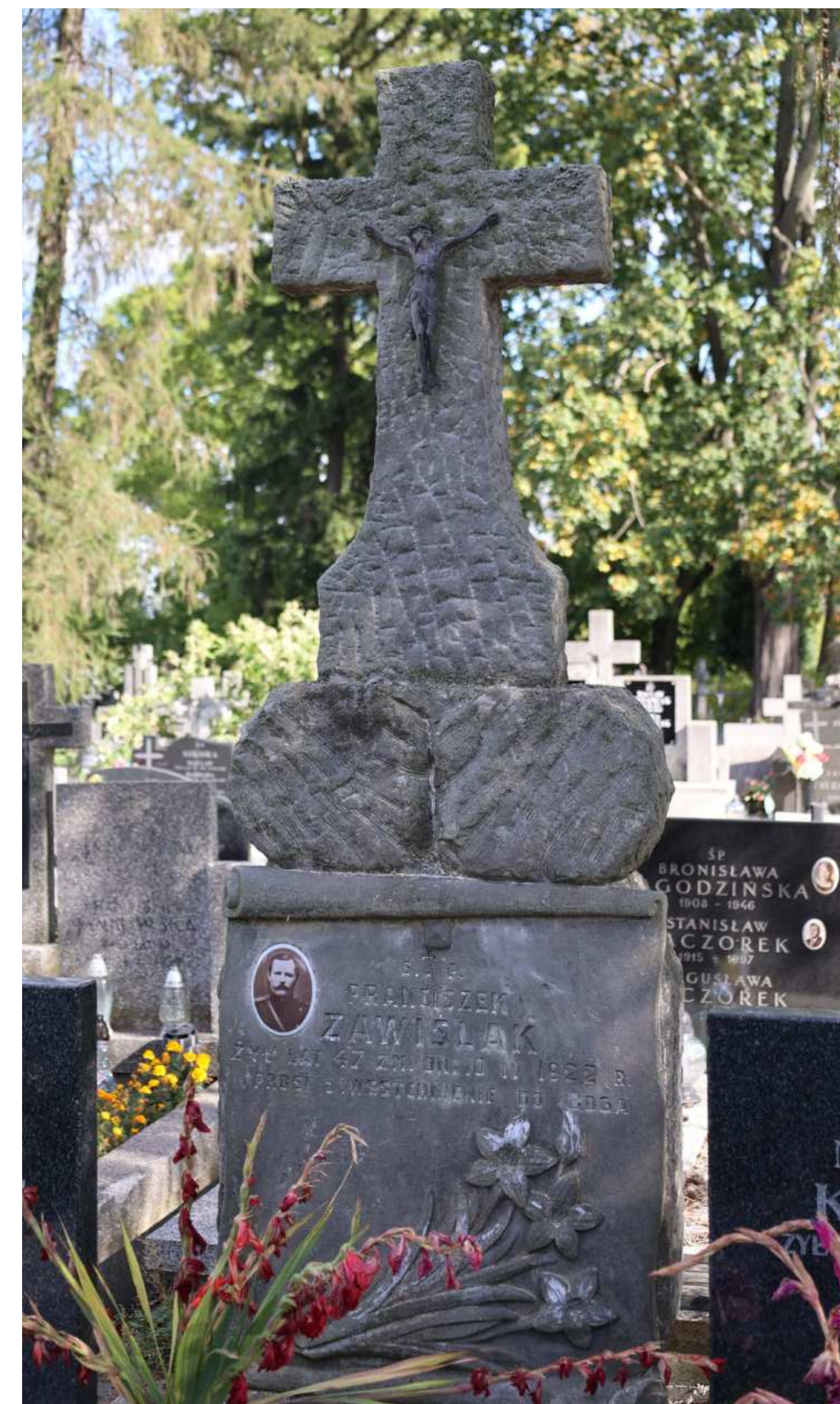
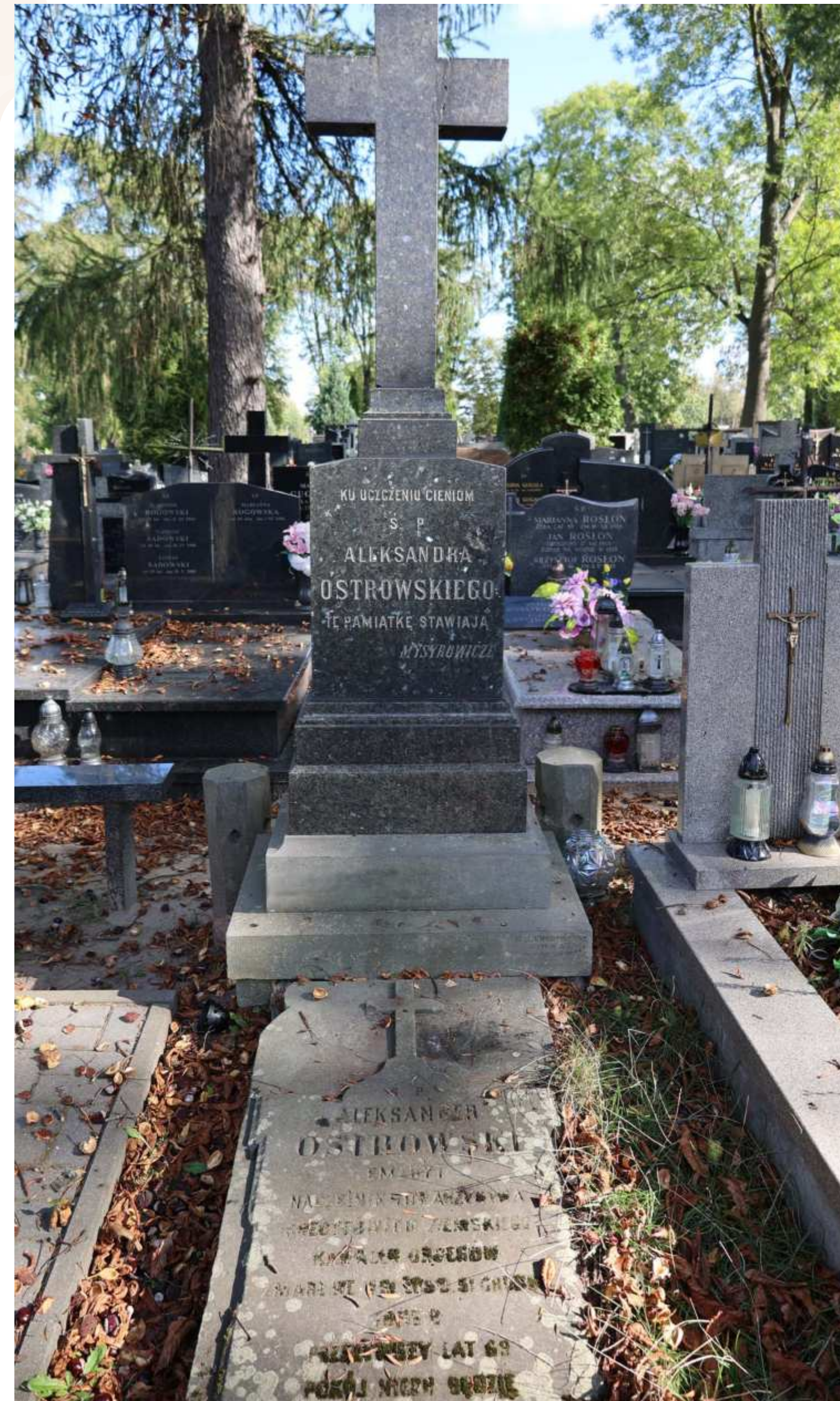
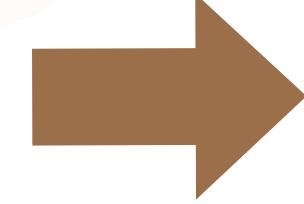

Piaseczno

**STARE NAGROBKI
WKOMPONOWANE
WE WSPÓŁCZESNOŚĆ
SĄ ŚWIADCTWEM
DAWNYCH STYLÓW,
KUNSZTU I SYMBOLI.**

**ALEKSANDER
OSTROWSKI**

Emeryt
Naczelnik Towarzystwa
Kredytowego Ziemięskiego
Kawaler Orderów
Zmarł we wsi Łoś
31 grudnia 1896 roku
Pokój niech będzie jego zacnej,
prawej i poczciwej Duszy.

**OZDOBNE ELEMENTY
NA STARYCH GROBACH
ŚWIADCZĄ O KUNSZCIE
DAWNYCH RZEMIEŚLNIKÓW
KAMIENIARSKICH
I CHARAKTERYZUJĄ EPOKĘ
Z PRZEŁOMU XIX I XX WIEKU.**

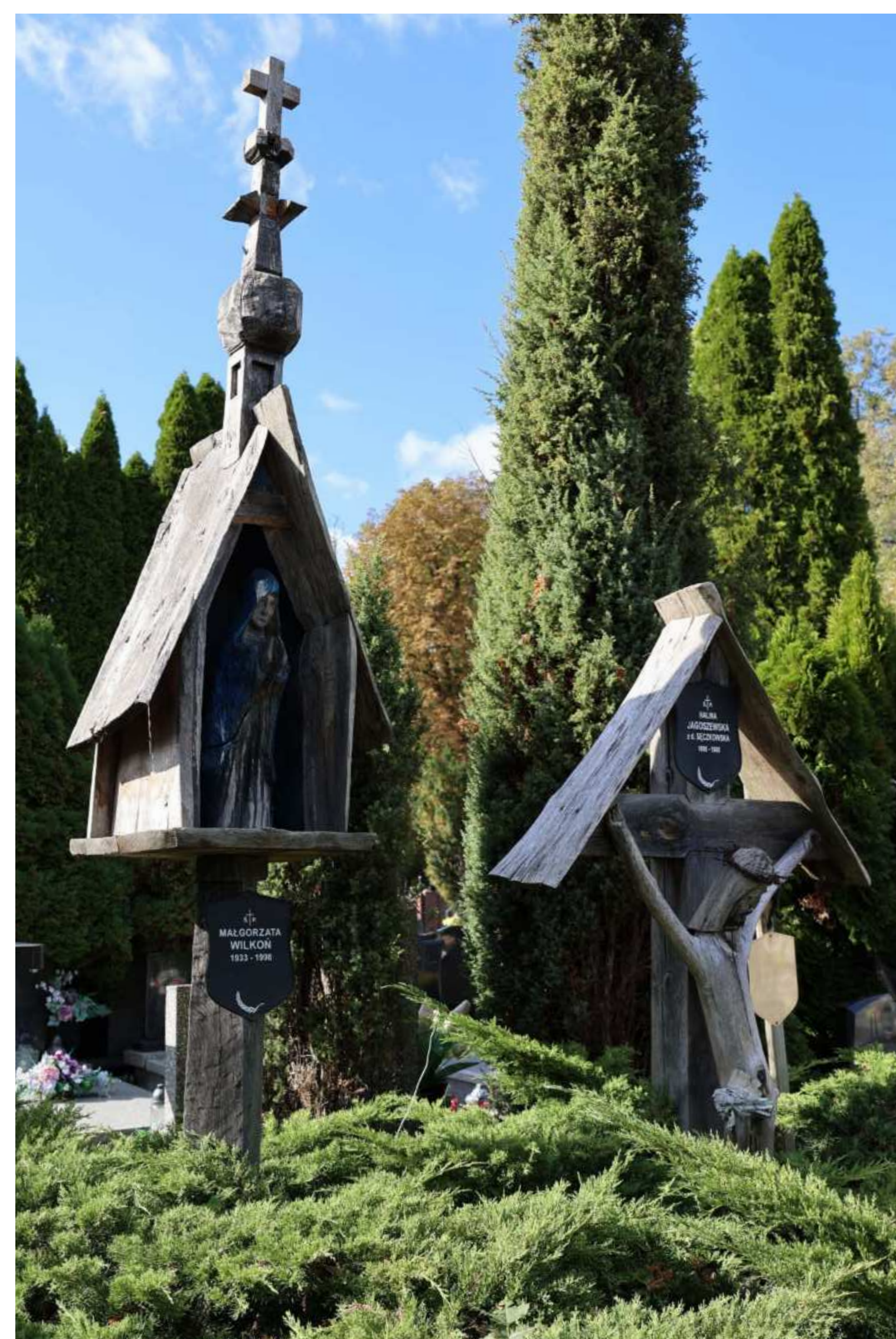

INNOŚĆ, KTÓRA KAŻE ZWOLNIĆ KROKU I PRZYSTANAĆ...

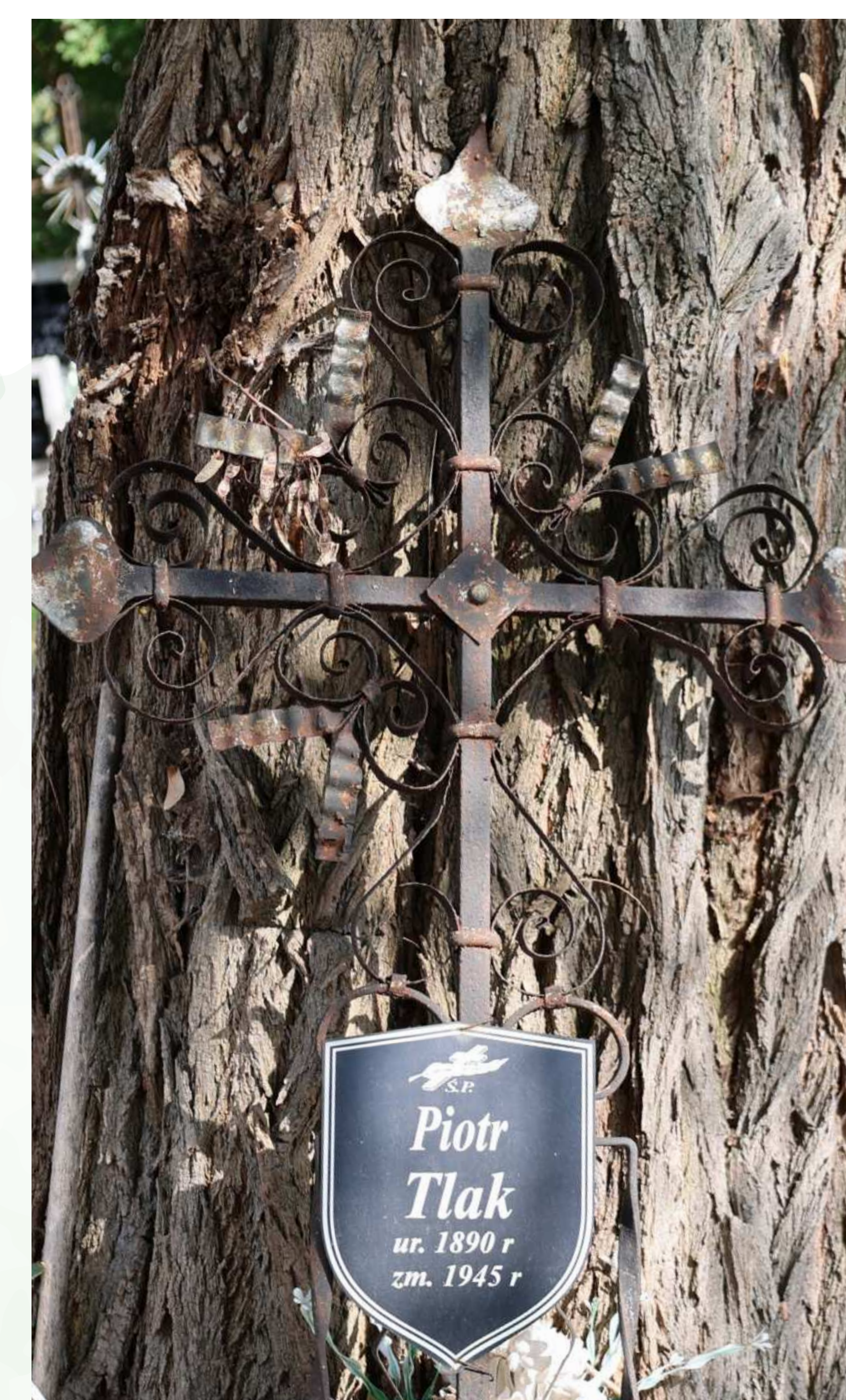
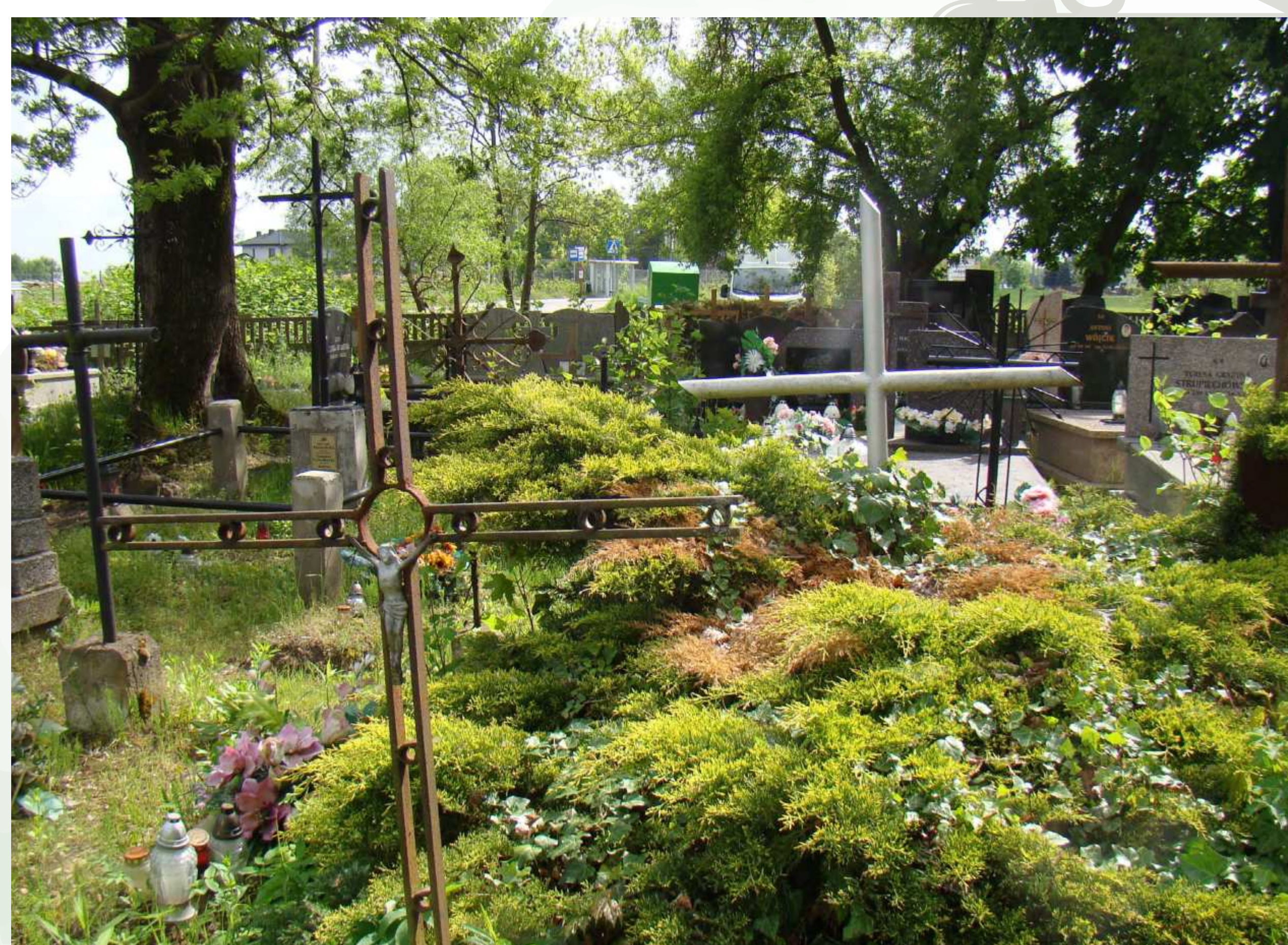

Piaseczno

Nowoczesne nagrobki, nad którymi się pochylamy, znajdują się tuż obok najstarszych, zniszczonych, uszkodzonych, ze śladami minionego czasu. Proszą o naszą uwagę, modlitwę, chwilę zadumy.

Drewniane rzeźby zdobią i wyróżniają grób rodziny Józefa Wilkonia

**DREWNIANE
I METALOWE KRZYŻE
CZĘSTO BEZ TABLICZEK,
SĄ ŚLADEM ISTNIENIA
I PRZEMIJANIA.**

ZADBAJMY RAZEM O PRZETRWANIE HISTORII

„HISTORIA JEST ŚWIADKIEM CZASÓW,
ŚWIATŁEM PRAWDY, ŻYCIEM PAMIĘCI,
NAUCZYCIELKĄ ŻYCIA.”

CYCERON

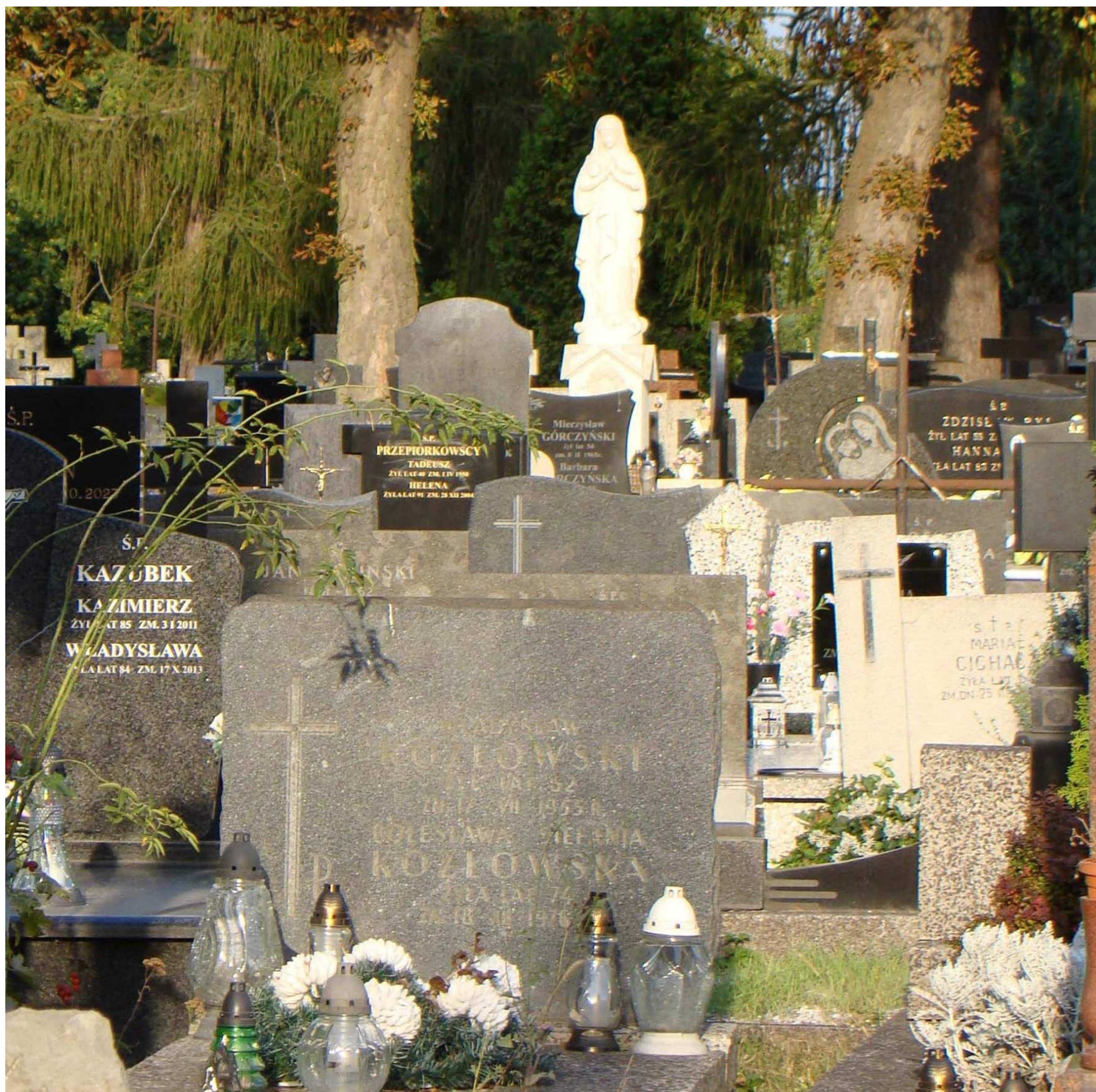

Figura Maryi z grobu Łucji Józefiny z Clerców Płaskowskiej z roku 1896 stoi na skrzyżowaniu dróg i jest punktem orientacyjnym i granicą, za którą znajdują się najstarsze groby, które nie powinny być likwidowane - kryją wiele ludzkich historii wartych upowszechnienia. Trzeba zrobić wszystko, żeby najstarsze pomniki nie były likwidowane, ale restaurowane, by świadczyły o naszej pamięci o tych ludziach, którzy kiedyś tu żyli i budowali zasobność nie tylko materialną ziemi piaseczyńskiej i Polski.

Tabliczka na grobie
Agnieszki Ruty zmarłej
14 maja 1922 r.

*„Matko moja, ukochana
Jam tak bardzo Cię kochała
Tyś mnie opuściła
Tak mi smutno, tak mi głucho,
Wszędzie mi brak Ciebie
Idę szukać Twojej mogiły
Widzę tylko ziemię,
Ach!
I przyjmij Ja do tronu.”*

**ŻAL PO STRACIE MATKI
100 LAT TEMU I DZIŚ
JEST RÓWNIE WIELKI.**

Piaseczno

PODZIĘKOWANIA

Piaseczno

Dziękujemy naszym rozmówcom za podzielenie się dziejami swoich rodzin.

Dzięki nim mogliśmy zapoznać czytelników z tymi historiami w cyklu „Ocalić od zapomnienia cmentarz w Jazgarzewie” na stronie www.piaseczno.eu

**„ALE NIE DEPCZCIE PRZESZŁOŚCI OŁTARZY,
CHOĆ MACIE SAMI DOSKONALSZE WZNIEŚĆ;
NA NICH SIĘ JESZCZE ŚWIĘTY OGIEŃ ŻARZY,
I MIŁOŚĆ LUDZKA STOI TAM NA STRAŻY,
I WY WINNIŚCIE IM CZEŚĆ!”**

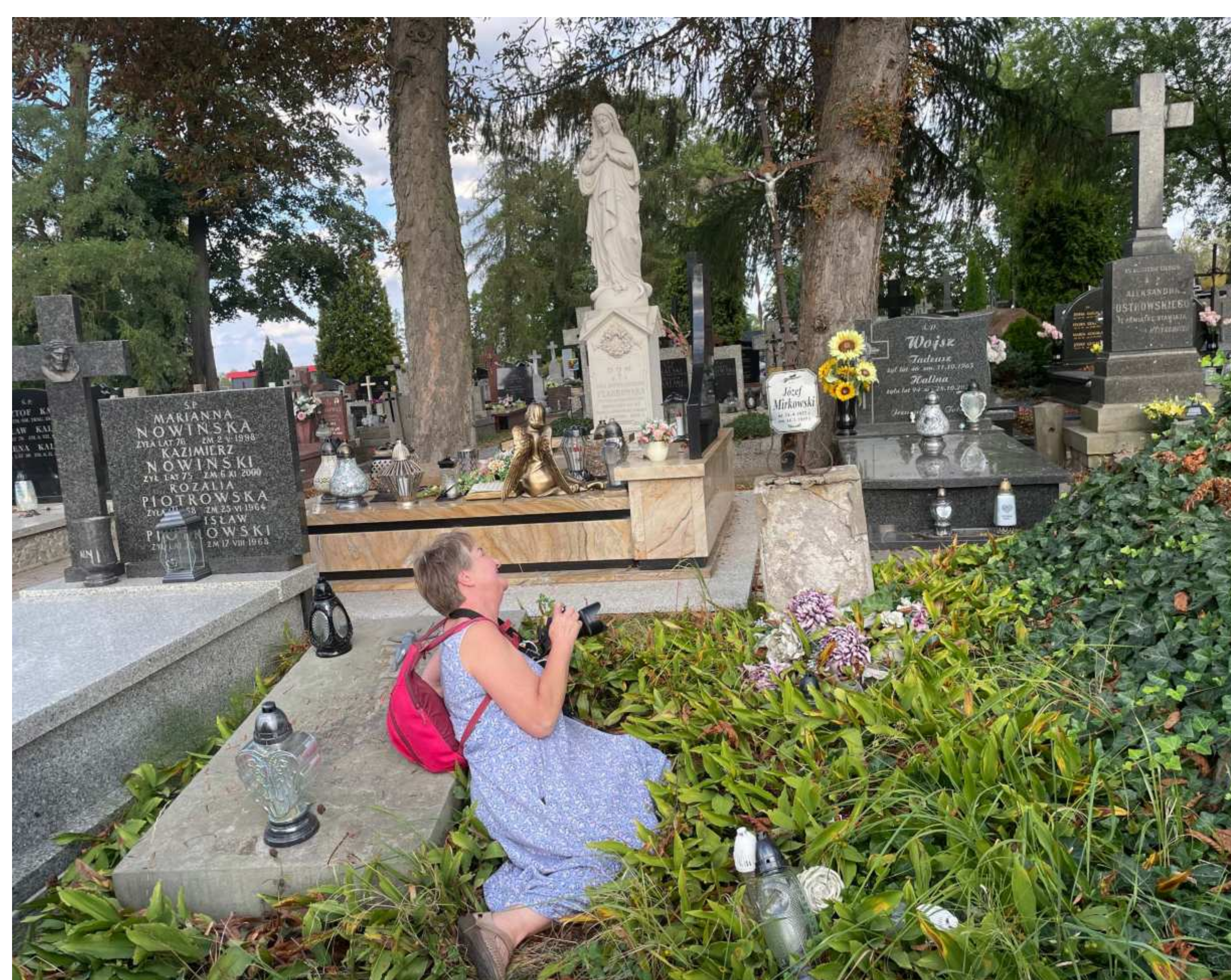
FRAGMENT Z WIERSZA „DO MŁODYCH”
ADAMA ASNYKA

Od lewej: Jerzy Giblewski, Joanna Kowalska-Nowak

Od lewej: Barbara Ignaczak, Marek Strączek, Joanna Kowalska-Nowak

Joanna Kowalska-Nowak

Justyna Szymańska

ZDJĘCIA WSPÓŁCZESNE:
Joanna Kowalska-Nowak, mieszkanka Zalesia Dolnego, instruktorka ZHP, członek TPZD, pasjonatka dziedzictwa kultury i przyrody.

ZDJĘCIA ARCHIWALNE ZE ZBIORÓW:
Justyny Szymańskiej, Symplicjusza Furmańskiego, Barbary Maślankiewicz, Jerzego Giblewskiego, Marka Stączka i wyszukiwarki Grobonet.

TEKST:
Barbara Ignaczak, mieszkanka Zalesia Dolnego, pedagog, polonistka, interesuje się przeszłością najbliższej okolicy.